

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14540,Strajk-nauczycieli-Lubelszczyzny-19-XI-2-XII-1981.html>
2022-07-07, 18:09

Strajk nauczycieli Lubelszczyzny 19 XI – 2 XII 1981

"Strajk nauczycieli Lubelszczyzny 19 XI – 2 XII 1981", objął ok. 30 szkół ponadpodstawowych w Lublinie, Świdniku, Kraśniku, Dęblinie i Puławach. Protest miał charakter tzw. strajku czynnego: w ramach zajęć z jęz. polskiego i historii oraz zamiast zajęć z przysposobienia obronnego, przysposobienia do życia w rodzinie socjalistycznej czy zajęć praktyczno-technicznych prowadzono zajęcia-wykłady, których celem było wypełnienie „białych plam” lub odkłamanie wiedzy uczniowskiej w takich dziedzinach, jak historia, literatura, kultura czy filozofia (pozostałe lekcje odbywały się w normalnym wymiarze).

Do konfliktu doszło w związku z obsadzeniem stanowiska kuratora oświaty w Lublinie (1 X 1981), Regionalna Sekcja Oświaty i Wychowania „S” rozpoczęła akcję sprzeciwu wobec nominacji (akcje plakatowe, rezolucje). 14 X 1981 (Dzień Nauczyciela), podczas wiecu protestacyjnego nauczycieli w Lublinie, przewodnicząca Sekcji OiW Zenobia Kitówna ogłosiła listę 20 postulatów warunkujących „odrodzenie oświaty w woj. lubelskim”; zawierały one m.in. żądania pełnej realizacji postulatów gdańskich podpisanych przez Ministerstwo Oświaty i Wychowania w XI 1980, wydrukowania w ciągu pół roku odkłamanych podręczników do nauki historii i jęz. polskiego, ogłoszenie konkursu na podręczniki przedmiotowe uwzględniające możliwości psychofizyczne dzieci, stworzenie warunków do rozwoju niezależnego ruchu harcerskiego i niezależnego ruchu młodzieżowego, pełne zaspokojenie potrzeb w zakresie dostępu dzieci do przedszkoli (m.in. przejście na ten cel budynku KM PZPR w Lublinie), wprowadzenie 2-tygodniowych ferii w okresie Bożego Narodzenia oraz tygodniowych w okresie Wielkanocy, odwołanie ze stanowisk kuratorów i inspektorów skorumpowanej kadry kierowniczej i powołanie nowych osób

na te stanowiska po szerokiej konsultacji społecznej i w drodze konkursu. Postulaty te (oraz żądanie odwołania kuratora) stały się w następnych tygodniach przedmiotem negocjacji z wojewodą lubelskim; niepowodzenie rozmów zadecydowało o podjęciu akcji protestacyjnej.

19 XI 1981 rozpoczął się strajk czynny w VIII LO, gdzie zlokalizowano Regionalny KS Szkół w składzie: Wiktor Adamczyk, Wacław Czajka (przewodniczący), Lucyna Duma, Anna Garbalska, Barbara Haczewska, Jadwiga Hempel, Zenobia Kitówna, Kazimierz Krajka, Janina Szymajda i Grażyna Wójtowicz; strajk systematycznie rozszerzał się, do 2 XII 1981 obejmując 25 szkół ponadpodstawowych w Lublinie, po 2 w Świdniku i Kraśniku oraz po jednej w Dęblinie i Puławach; niezależne wykłady prowadziło ok. 200 wykładowców, z czego połowę stanowili pracownicy naukowcy i studenci KUL. Organizatorzy strajku opracowali Apel nauczycieli do rodziców, dzieci i młodzieży szkół lubelskich, m.in. wyjaśniając w nim, że chodzi o „szkołę wolną od nacisku administracyjnego, szkołę kierowaną samorządnie, szkołę odkłamaną”.

27 XI 1981 wojewoda lubelski zgodził się na powołanie Wojewódzkiej Społecznej Rady Oświaty i Wychowania, wyłonionej w demokratycznych wyborach i złożonej z przedstawicieli wszystkich grup społecznych zainteresowanych sprawami oświaty i wychowania. 2 XII 1981 wojewoda i przedstawiciele KS podpisali wstępne porozumienie ws. powołania zespołu inicjatywnego ds. wyłonienia w demokratycznych wyborach WSROiW. Wojewoda zezwolił na kontynuowanie zainicjowanych zmian w treściach i metodach nauczania historii, jęz. polskiego, elementów filozofii, nauk społeczno-ekonomicznych i etyki w ogólnych ramach programu we wszystkich szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych w woj. lubelskim, uznał również fakt istnienia Niezależnego Ruchu Harcerskiego i Federacji Młodzieży Szkolnej oraz zadeklarował, że władza administracyjna nie będzie czynić przeszkód w działalności tych organizacji. Dla realizacji postanowień strony powołały grupę roboczą złożoną z przedstawicieli władz i „S”. Odwołano strajk czynny, zachowując gotowość do strajku czynnego we wszystkich szkołach ponadpodstawowych do

czasu zawarcia ostatecznego porozumienia.

Podczas strajku Regionalny KS Szkół wydał 14 nr. „Strajkowego Informatora Nauczycieli” (początkowo jako „Informator Strajkowy Nauczycieli”). Dalsze prace nad reformowaniem lubelskich szkół przerwało wprowadzenie stanu wojennego.

Marcin Dąbrowski

[Region Środkowo-Wschodni, Lublin](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)